EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.11.2020
COM(2020) 736 final

2020/0327 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta ETA-sopimuksen liitteen VI (Sosiaaliturva) muuttamiseen

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä ETA:n sekakomiteassa unionin puolesta esitettävästä kannasta ETA-sopimuksen liitteen VI (Sosiaaliturva) muuttamista koskevan sekakomitean päätöksen suunniteltuun hyväksymiseen

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. ETA-sopimus

Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä ’ETA-sopimus’, taataan Euroopan talousalueen kansalaisille ja talouden toimijoille yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet. Siinä määrätään neljää vapautta koskevien EU:n säädösten saattamisesta osaksi 30:n ETA-maan eli EU:n jäsenvaltioiden, Norjan, Islannin ja Liechtensteinin lainsäädäntöä. ETA-sopimus kattaa lisäksi yhteistyön muilla tärkeillä aloilla kuten tutkimuksen ja kehityksen, koulutuksen, sosiaalipolitiikan, ympäristön, kuluttajansuojan, matkailun ja kulttuurin aloilla, joita kutsutaan yhteisesti sivuaviksi ja horisontaalisiksi politiikoiksi. Sopimus tuli voimaan 1. tammikuuta 1994. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat sopimuksen sopimuspuolia.

2.2. ETA:n sekakomitea

ETA:n sekakomitea vastaa ETA-sopimuksen hallinnoinnista. Se on foorumi ETA-sopimuksen toimintaan liittyvää näkemysten vaihtoa varten. Se tekee päätöksensä yksimielisesti. Lissabonin sopimuksen mukaisesti vastuu ETA-asioiden koordinoinnista EU:n puolella on Euroopan ulkosuhdehallinnolla.

2.3. Suunniteltu ETA:n sekakomitean säädös

ETA:n sekakomitean odotetaan antavan ETA:n sekakomitean päätöksen ETA-sopimuksen liitteen VI (Sosiaaliturva) muuttamisesta, jäljempänä ’suunniteltu säädös’.

Suunnitellun säädöksen tarkoituksena on varmistaa sosiaaliturvaan liittyvien oikeuksien vastavuoroinen suoja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisille, kansalaisuudettomille henkilöille ja pakolaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ja heidän jälkeensä eläville henkilöille, jotka siirtymäkauden päättyessä ovat tai ovat olleet rajatylittävässä tilanteessa, jossa on tai on ollut osallisena samanaikaisesti yksi tai useampi ETA-sopimuksen sopimuspuoli ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.

Suunnitellusta säädöksestä tulee sopimuspuolia sitova sopimuksen 103 ja 104 artiklan mukaisesti.

3. UNIONIN PUOLESTA ESITETTÄVÄ KANTA

On tarpeen tarjota sosiaaliturvaan liittyvien oikeuksien vastavuoroinen suoja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisille, kansalaisuudettomille henkilöille ja pakolaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ja heidän jälkeensä eläville henkilöille, jotka Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamista Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä koskevan sopimuksen, jäljempänä ’erosopimus’[1], 126 artiklassa määritellyn siirtymäkauden päättyessä ovat tai ovat olleet rajatylittävässä tilanteessa, jossa on

[1] EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7.

tai on ollut osallisena samanaikaisesti yksi tai useampi ETA-sopimuksen sopimuspuoli ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.

Erosopimuksen[2] 33 artiklan 1 kohdan mukaan sen III osastoa (sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen) sovelletaan myös ETA:n EFTA-valtioiden kansalaisiin edellyttäen, että nämä maat tekevät Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa vastaavat sopimukset kuin ne, joita sovelletaan unionin kansalaisiin, sekä unionin kanssa vastaavat sopimukset kuin ne, joita sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin.

Koska ETA:n EFTA-valtiot ovat jo tehneet asiaa koskevat sopimukset Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, unionin ja ETA:n EFTA-valtioiden tehtävänä on nyt tehdä sopimukset, joilla varmistetaan, että erosopimuksen ja Islannin, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisistä järjestelyistä Yhdistyneen kuningaskunnan erottua Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’Yhdistyneen kuningaskunnan ja ETA:n EFTA-valtioiden erosopimus’, soveltamisalaan kuuluvien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ennen siirtymäkauden päättymistä tai sen jälkeen saavuttamia sosiaaliturvaan liittyviä oikeuksia suojellaan.

ETA:n sekakomitean päätösluonnoksella (joka on ehdotetun neuvoston päätöksen liitteenä) on sen vuoksi tarkoitus muuttaa ETA-sopimuksen liitettä VI (Sosiaaliturva) sen varmistamiseksi, että Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten sosiaaliturvaoikeudet säilyvät edelleen.

Liitteenä olevan ETA:n sekakomitean päätösluonnoksen sisältö ja luonne eivät ole pelkästään neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2894/94 tarkoitettuja teknisiä mukautuksia. Näin ollen neuvosto vahvistaa unionin kannan.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita”.

Ilmaisu ”säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia” kattaa myös säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla, mutta jotka ”voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa”[3].

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

ETA:n sekakomitea on perustettu ETA-sopimuksella. Säädös, joka ETA:n sekakomitean on määrä antaa, on säädös, jolla on oikeusvaikutuksia. Suunniteltu säädös on sitova kansainvälisen oikeuden nojalla ETA-sopimuksen 103 ja 104 artiklan mukaisesti.

Suunnitellulla säädöksellä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita. Sen vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

---

[2] EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7.

[3] Unionin tuomioistuimen tuomio, 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta esitettävä kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

Kun suunnitellulla säädöksellä on useita tavoitteita tai kun siihen sisältyy useita osatekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista yksikään ei ole toisiin nähden liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellisessa oikeusperustassa on poikkeuksellisesti mainittava kaikki asianmukaiset oikeusperustat.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunnitellulla säädöksellä on tavoitteita ja siihen sisältyy osatekijöitä, jotka koskeva sosiaaliturvaa ja toimivallan siirtämistä. Näitä suunnitellun säädöksen eri näkökohtia ei voida erottaa toisistaan, eikä kumpikaan niistä ole toiseen nähden liitännäinen.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 48 ja 352 artikla.

4.3. Päätelmät

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana tulisi olla SEUT-sopimuksen 48 ja 352 artikla yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

5. SUUNNITELLUN SÄÄDÖKSEN JULKAISEMINEN

Koska ETA:n sekakomitean säädöksellä muutetaan sosiaaliturvaa koskevaa liitettä VI, on aiheellista julkaista se *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, sen jälkeen kun se on hyväksytty.

2020/0327 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta ETA-sopimuksen liitteen VI (Sosiaaliturva) muuttamiseen

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 48 ja 352 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 28 päivänä marraskuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94[4] ja erityisesti sen 1 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Sopimus Euroopan talousalueesta[5], jäljempänä ’ETA-sopimus’, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

(2) ETA-sopimuksen 98 artiklan mukaan ETA:n sekakomitea voi päättää muuttaa muun muassa ETA-sopimuksen liitettä VI, joka sisältää määräyksiä sosiaaliturvasta.

(3) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’erosopimus’[6], 33 artiklassa määrätään, että erosopimuksen toisen osan III osaston määräyksiä sovelletaan Islannin, Liechtensteinin ruhtinaskunnan ja Norjan kuningaskunnan kansalaisiin edellyttäen, että nämä maat ovat tehneet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kanssa vastaavat sopimukset kuin ne, joita sovelletaan unionin kansalaisiin, ja soveltavat näitä sopimuksia, sekä Euroopan unionin kanssa vastaavat sopimukset kuin ne, joita sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin, ja soveltavat näitä sopimuksia.

(4) Islannin, Liechtensteinin ruhtinaskunnan, Norjan kuningaskunnan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisistä järjestelyistä Yhdistyneen kuningaskunnan erottua Euroopan unionista, ETA-sopimuksesta ja muista sopimuksista, joita sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja ETA:n EFTA-valtioiden välillä Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionin jäsenyyden nojalla tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’Yhdistyneen kuningaskunnan ja ETA:n EFTA-valtioiden erosopimus’, 32 artiklassa määrätään, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja ETA:n EFTA-valtioiden erosopimuksen toisen osan III osaston määräyksiä sovelletaan unionin kansalaisiin edellyttäen, että unioni on tehnyt Ison-Britannian ja

[4] EYVL L 305, 30.11.1994, s. 6.
[5] EUVL L 1, 3.1.1994, s. 3.
[6] EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7.

Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kanssa vastaavat sopimukset kuin ne, joita sovelletaan ETA:n EFTA-valtioiden kansalaisiin, ja soveltaa näitä sopimuksia, sekä ETA:n EFTA-valtioiden kanssa vastaavat sopimukset kuin ne, joita sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin, ja soveltaa näitä sopimuksia.

(5) Sen vuoksi on tarpeen tarjota sosiaaliturvaan liittyvien oikeuksien vastavuoroinen suoja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisille, kansalaisuudettomille henkilöille ja pakolaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ja heidän jälkeensä eläville henkilöille, jotka siirtymäkauden päättyessä ovat tai ovat olleet rajatylittävässä tilanteessa, jossa on tai on ollut osallisena samanaikaisesti yksi tai useampi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuoli ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.

(6) ETA:n sekakomiteassa esitettävän unionin kannan olisi sen vuoksi perustuttava tämän päätöksen liitteessä olevaan ETA:n sekakomitean päätösluonnoksen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

ETA:n sekakomiteassa unionin puolesta esitettävä kanta ETA-sopimuksen liitteen VI (Sosiaaliturva) ehdotettuun muuttamiseen perustuu tähän päätökseen liitettyyn ETA:n sekakomitean päätösluonnokseen.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja